

Насеља

Величина, функције и типови насеља

Јелена Томић
наставница географије

Типови насеља

- Основна подела насеља је на сеоска (рурарна) и градска (урбана) насеља.

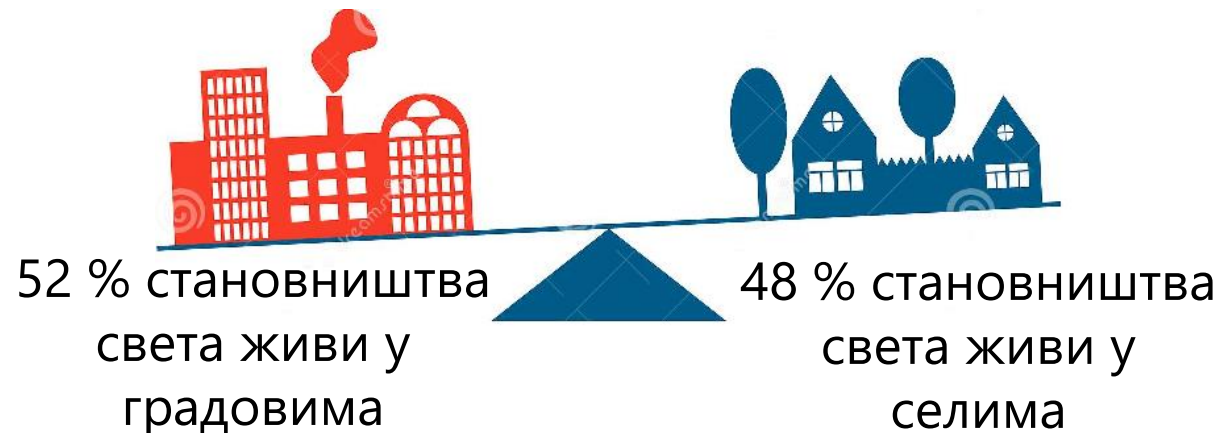
ГРАД

Већинско
непољопривредно
становништво и
велика густина
насељености.

СЕЛО

Већинско
пољопривредно
становништво и
мала густина
насељености.

Подела насеља према физиономији (изгледу)

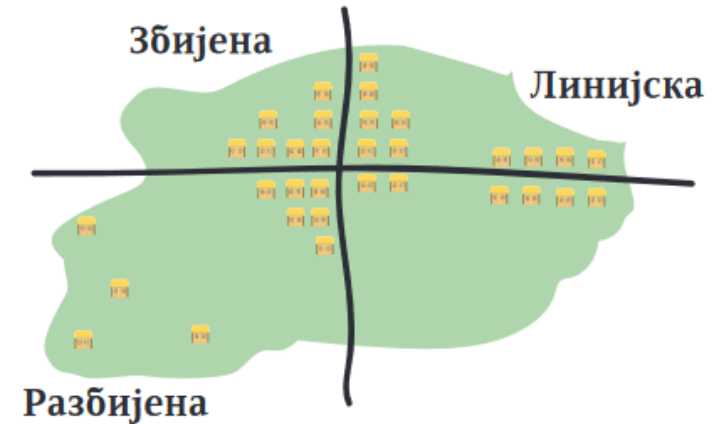
- **Збијена**-села и градови која имају велику густину стамбених и пословних објеката.

Села овог типа су у равницама.

- **Разбијена**-најчешће села у планинским пределима. Куће са окућницом неправилно су разбацане по планинским пределима.

Засеоци са мање становника, одвојени су брдом, шумом, реком.

- **Линијска**-села и градови дуж путева или река.

Кладница, село разбијеног типа

Кнић, линијски тип насеља

Подела насеља према величини (бр. становника)

Подела **села** према броју становника у Србији:

- Мала до 500 становника (Источна Србија, Јужно Поморавље),
- Средња 501-2 000 становника (Централна Србија, Војводина, Косово и Метохија,
- Велика преко 2 000 становника (Војводина, Косово и Метохија, Мачва, Подриње, Поморавље), али 90% становништва се бави пољопривредом.

Катићи код Ивањице
(125 становика)

Гуча код Чачка
(1 755 становника)

Лаћарак код Сремске Митровице
(највеће село Србије-10 638 ст.)

Подела насеља према величини (бр. становника)

Подела **градова** према броју становника у Србији:

 Мали (вароши) до 20 000 становника

(Шид, Бујановац, Трстеник),

 Средњи 20 001-100 000 становника

(Сомбор, Врање, Шабац),

 Велики преко 100 001 становника

(Нови Сад, Ниш, Приштина),

 Милионски град –Београд.

Највећи градови Србије, 2011. год.
(без Косова и Метохије)

Град	Број становника ужег градског подручја	Број становника ширег градског подручја
Београд	1.154.589	1.659.440
Нови Сад	221.854	335.701
Ниш	177.972	257.867
Крагујевац	147.281	177.468
Суботица	96.483	140.358
Зрењанин	75.743	122.714
Панчево	73.992	122.252
Чачак	72.148	114.809
Краљево	63.030	124.554
Смедерево	63.028	107.528
Нови Пазар	60.638	92.766

Подела насеља према величини (бр. становника)

У различитим државама **света** разликује се минималан број становника које насеље мора имати да би се звало **градом**:

- Данска-200 становника,
- Немачка-2 000 становника,
- Швајцарска-10 000 становника,
- Јапан-30 000 становника.

10 највећих градова света према броју становника

Подела насеља према функцији

- Функција насеља **је делатност** којом се бави већи становника насеља.
- Насеље може имати једну функцију-**монофункционална** насеља или више функција-**полифункционална** насеља.
- Основна подела насеља према функцијама је на село-**пољопривредна** функција и град-**непољоприврене** функције.

Мешовита насеља су прелазни тип насеља између села и града. Поред пољопривредне имају још неку функцију.

тип насеља	функција	пример
сеоско насеље	пољопривреда	Раља
фабричко насеље	индустрија	Манчестер, Крагујевац
рударско насеље	рударство	Лазаревац, Бор
бањско насеље	здравство	Карлове Вари, Сокобања
туристичко насеље	туризам и рекреација	Венеција, Палић
лучко насеље	саобраћај	Бар, Ротердам
трговачко насеље	трговина	Истанбул, Нови Пазар
верски центар	религија	Јерусалим, Ватикан
универзитетско насеље	образовање	Оксфорд, Кембриџ
административни центар	управа	Београд, Будимпешта

Домаћи задатак...

Предности живота у	
сеоском насељу	градском насељу
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Недостаци живота у	
сеоском насељу	градском насељу
1.	1.
2.	2.
3.	3.

тип насеља	у Србији	у свету
саобраћајно		
туристичко		
рударско		
индустријско		
погранично		
универзитетско		
бањско		

Величина, функције и типови насеља

- **Типови насеља:** сеоска (рурарна) и градска (урбана) насеља.
- Подела насеља према **физиономији** (изгледу): збијена, разбијена, линијска.
- Подела насеља према **величини** (бр. становника): мала, средња и велика.

Критеријуми за поделу се разликују међу државама.

- Подела насеља према **функцији** (делатност којом се бави већи становника насеља): село (пољопривреда) и град (непољопривредне делатности-туризам, саобраћај, трговина...) и мешовита (поред пољопривредне имају још неку функцију).